

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Magyar dialektológia

Egyetemi tanév: 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar és Általános Nyelvészeti Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom (mellékszak)
1.7. Képzési forma	Nappali tagozatos képzés

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Magyar dialektológia				A tantárgy kódja		LLM5222		
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Csomortáni Magdolna							
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. Csomortáni Magdolna							
2.4. Tanulmányi év		III.	2.5. Félév		5	2.6. Értékelés módja		K	2.7. Tantárgy típusa	DS

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium	2
3.4. Tantervben szereplő összórászám	42	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					14
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					5
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					4
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					1
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászám					28
3.8. A félév összórászám					70

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

3.9. Kreditszám	3
-----------------	---

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	előadóterem, tábla, vetítő, laptop
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	előadóterem, tábla, vetítő, laptop

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	C3. Az anyanyelv nyelvészeti, dialektológiai jelenségeinek szinkrón, szükség esetén diakrón leírása. C32. A mai nyelvi, pontosabban nyelvjárási jelenségek ismerete és értelmezése. Az anyanyelv, illetve a nyelvjárás fő változásainak, valamint a normák és nyelvhasználatbeli különbségeknek az ismerete. Bármely nyelvjárási megnyilatkozás elemzése: az elméleti tudás gyakorlatba ültetése (az anyanyelv tanítása, a verbális kommunikáció megfigyelése, fejlesztése). C51. A B szak nyelvének, nyelvjárásainak fonetikai, lexikai és grammatikai leírása és a nyelvészeti, dialektológiai alapfogalmak meghatározása. C52. A B. szak nyelve, nyelvjárásai morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai kategorizációinak értelmezése, valamint a szóbeli megnyilatkozások elemzése nyelvészeti, dialektológiai fogalmak használatával.
Transzverzális kompetenciák	CT1. A nyelv és irodalom szakterület szempontjainak használata figyelembe véve a szakmai etikát. CT2. Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A magyar dialektológia alapkérdéseinek bemutatása az általános és szakmai kompetenciák megalapozása, fejlesztése céljából.
--------------------------------------	--

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A nyelvjárás köznyelvvél és szociolektusokkal való kontrasztív bemutatása. A mai magyar nyelv nyelvjárásainak szinkrón és diakrón bemutatása: a legalapvetőbb nyelvjárástani hangtani, alaktani, lexikális, szemantikai, mondattani, szövegtani jelenségek leírása, értelmezése. A nyelvjárások fejlődési tendenciáinak feltárása.
-------------------------------------	--

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A dialektológia és feladatkörei. A nyelvjárás mint belső nyelvváltozat.	Előadás, magyarázat, megbeszélés.	
2. A nyelvjárás jelenségei 1.	Előadás, magyarázat, megbeszélés.	
3. A nyelvjárás jelenségei 2.	Előadás, magyarázat, megbeszélés.	
4. A nyelvjárás jelenséghatárok és a nyelvjárás alakulatok (helyi nyelvjárás, nyelvjárás csoport, nyelvjárás régió, nyelvjárás sziget, peremnyelvjárás).	Előadás, magyarázat, megbeszélés.	
5. A mai magyar nyelvjárások 1.	Előadás, magyarázat, megbeszélés.	
6. A mai magyar nyelvjárások 2.	Előadás, magyarázat, megbeszélés.	
7. A mai magyar nyelvjárások 3.	Előadás, magyarázat, megbeszélés.	
Könyvészet Cs. Nagy Lajos – N. Császi Ildikó: <i>Magyar nyelvjárások</i>. Bp., 2015. Kálmán Béla: <i>Nyelvjárásaink</i>. Budapest, 1966. Király Lajos: <i>A mai magyar nyelvjárások</i>. In: A magyar nyelv könyve. Szerk. A. Jászó Anna. Budapest, 1994. 521-558. Kósa László – Filep Antal: <i>A magyar nép táji – történeti tagolódása</i>. Budapest, 1975. <i>Magyar dialektológia</i>. Szerk. Kiss Jenő. Budapest, 2001. Péntek János: <i>A moldvai magyarokról és a csángó elnevezésről</i>. MNy. 2014, 437-447. Péntek János: <i>Típusok, csoportok, tájak a moldvai magyarban. Egy régi kérdés újragondolása</i>. MNy. 2020, 129-138.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés. A dialektológia segédesszközei.	Kiselőadás, megbeszélés, vita.	

2. A magyar nyelvjárástani kutatások története.	Kiselőadás, megbeszélés, vita.	
3. A nyelvjárási kutatások módszertana.	Kiselőadás, megbeszélés, vita.	
4. Nyelvjárási jelenségek 1	Kiselőadás, megbeszélés, vita.	
5. Nyelvjárási jelenségek 2	Kiselőadás, megbeszélés, vita.	
6. Nyelvjárási jelenségek 3	Kiselőadás, megbeszélés, vita.	
7. Nyelvjárási jelenségek 4	Kiselőadás, megbeszélés, vita.	
8. Nyelvjárási jelenségek 5	Kiselőadás, megbeszélés, vita.	
9. Nyelvjárási jelenségek 6	Kiselőadás, megbeszélés, vita.	
10. Nyelvjárási jelenségek 7	Kiselőadás, megbeszélés, vita.	
11. Nyelvjárási jelenségek 8	Kiselőadás, megbeszélés, vita.	
12. Nyelvjárási jelenségek 9	Kiselőadás, megbeszélés, vita.	
13. Nyelvjárási jelenségek 10	Kiselőadás, megbeszélés, vita.	
14. Nyelvjárás és anyanyelvoktatás	Kiselőadás, megbeszélés, vita.	
Könyvészet A BihalBocs honlapja. www.bihalbocs.hu . A Geolingvisztikai Műhely honlapja .geolingua.elte.hu. A magyar nyelv táji változatai az 1980-as évek végén. Tanulmánygyűjtemény. Szerk. Balogh Lajos. Bp., 1996. Murádin László: Erdélyi magyar nyelvfeldrajz. Nyelvészeti tanulmányok. Nagyvárad, 2010. Péntek János: Népi nevek, népi hagyományok. Marosvásárhely, 2003. Uő.: Magyar nyelv- és nyelvjárászati tanulmányok Romániában. MNy. 2005, 406-413.		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a megyei tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A dialektológiai ismeretek logikus rendszere	Kollokviumi dolgozat	50%
	Az elméleti és gyakorlati ismeretek pontossága, adekvát alkalmazása. A terminológia ismerete. Kritikai attitűd.		
10.5 Szeminárium / Labor	A nyelvjárási jelenség elemzésének, a nyelvjárástani szempontokat követő szöveg- és korpuszelemzésnek, a nyelvjárási szótárhasználatnak a kompetenciája	Szemináriumi dolgozat	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A tanulmányi eredmények értékelése 10 (tíz) és 1 (egy) közötti egész érdemjegyekkel történik. Az 5 (ötös) érdemjegy igazolja a minimális tantárgyi kompetenciák megszerzését, a vizsgán való átmenést.			

11. SDG ikonok

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								

Kitöltés időpontja:
2025,01.26.

Előadás felelőse:

Csomortáni Hajdúka

Szeminárium felelőse:

Csomortáni Hajdúka

Intézetigazgató:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 01. 29.

Bertóth

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása